

Scenariusz

Temat (dziedzina/tytuł)	Prawo Archimiedesa / mechanika płynów
Długość filmu	6:00
Cele główne	Prawo Archimiedesa
Cele szczegółowe	
Struktura i opis eksperymentów:	
1. Wstęp	Opis: Eksperyment weryfikuje poprawność prawa Archimiedesa.
2. Temat główny	Opis: Sformułowanie prawa Archimiedesa na podstawie wyników eksperymentów.
Część 1	
(0:39)	Sprzęt: Statyw, siłomierz, cylinder miarowy z wodą, pojemnik na wodę, dwie bryły – jedną litą, a drugą pustą w środku
Eksperyment 1 (1:00)	Opis: Wkładając bryłę litą do bryły pustej, upewniamy się, że objętość bryły i wnęki są takie same. Zawieszamy ciała na siłomierzu zawieszonym na stojaku i ważymy je $G = 0,62 \text{ N}$.
(1:44)	Zanurzamy całe ciało w wodzie i mierzymy siłę $F = 0,42 \text{ N}$, z jaką ciało działa na siłomierz. Ze zmierzonych zanurzeń wyznaczymy wielkość hydrostatycznej siły wyporu $F_v = G - F = 0,20 \text{ N}$.
(2:25)	Wlewamy wodę do wnęki w pustej bryle. Zmierzymy wielkość siły F' , z jaką układ ciał działa teraz na siłomierz. Porównujemy tę siłę z ciężarem G ciał zanurzonych w wodzie i widzimy, że wartości obu sił są takie same, tj. $F' = G$.
	Pytania: Jak brzmi prawo Archimiedesa? Jak zweryfikować słuszność prawa Archimiedesa?
	Wnioski: Ciało zanurzone w cieczy jest wypierane ku górze przez siłę wyporu hydrostatycznego. Wielkość hydrostatycznej siły wyporu jest równa ciężarowi cieczy o tej samej objętości, co objętość zanurzonej części ciała.
Część 2	
(2:42)	Sprzęt: Stojak, wieszak, pojemniki do wykonywania wag równoramiennych, identyczne korpusy/odważniki z hakiem, pojemnik na wodę, pojemnik wodę odptywową, waga elektroniczna, cylinder miarowy..
Eksperyment 1 (3:04)	Opis: Wagi równoramienne wykonamy z wieszaka, pojemników i ciężarków, z jednym pojemnikiem z każdej strony z zawieszonym pod nim ciężarkiem.
	Wlewamy wodę do pojemnika. Bierzymy wagi równoramienne i zanurzamy jedno ciało w pojemniku z wodą. Woda, którą ciało wypchnęło po zanurzeniu, wypłynęła do pojemnika odptywowego.

<p>Experiment 2 (5:20)</p>	<p>Wlewamy wodę z pojemnika odpływowego do pojemnika nad zanurzonym ciałem. Równowaga szali ponownie się zmieniła. Ciało, które zanurzyliśmy w wodzie, wypchnęło tyle wody, ile było potrzebne do zrównoważenia wag. Tj. na ciało zanurzone w wodzie działa siła wyporu równa ciężarowi wody wypartej przez to ciało.</p> <p>Pytania: Co obserwujemy na wadze równoramiennej? Jak zmienia się równowaga?</p> <p>Wnioski: Ciało zanurzone w cieczy jest lżejsze dzięki wyporowi. Wielkość hydrostatycznej siły wyporu jest równa ciężarowi cieczy o tej samej objętości, co objętość zanurzonej części ciała.</p>
<p>3. Podsumowanie i uwagi</p>	<p>Zastosowanie: Ciała pływające</p> <p>Uwagi: Ciało stałe zanurzone w gazie jest, podobnie jak to zanurzone w cieczy, pozornie lżejsze dzięki sile wyporu. Na ciało o gęstości ρ_t zanurzone całą swoją objętością ρ_p w gazie o gęstości V działa siła wyporu aerostatycznego. Prawo Archimedesesa dotyczy również ciał zanurzonych w gazach.</p> <p>Poziom: szkoła podstawowa (ISCED 2 / 6-8 klasa)</p>